DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Dalyko (modulio) pavadinimas anglų kalba	Kodas
Evoliucinė psichologija	**Evolutionary Psychology**	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: dr. L. Jovarauskaitė, dr. D. Šorytė	Filosofijos fakultetas, Psichologijos institutas

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji (bakalauro)	-	Pasirenkamasis

Įgyvendinimo forma	Vykdymo laikotarpis	Vykdymo kalba (-os)
Auditorinė	Pavasario	Lietuvių, anglų

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: anglų kalbos mokėjimas B2 lygmeniu	**Gretutiniai reikalavimai (jei yra):** Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	135	32	103

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Suteikti žinių apie psichikos bei elgesio evoliuciją, skatinti kritiškai analizuoti evoliucinės psichologijos tyrimus ir teorijas. Formuoti gamtamokslinį požiūrį į psichiką ir jos evoliuciją, skatinti reflektuoti biopsichosocialinę žmogaus prigimties sampratą.		
Dalyko (modulio) studijų siekiniai	**Studijų metodai**	**Vertinimo metodai**
Supras evoliucinės psichologijos vietą psichologinių žinių sistemoje, žinos pagrindines evoliucinės psichologijos teorijas ir sąvokas, gebės analizuoti žmogaus psichikos bei elgesio evoliucines prielaidas, dėsningumus, supras jų mechanizmus.	Paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdinės medžiagos demonstravimu, diskusijos, atvejų analizė, teksto analizė.	Testas raštu, atsiskaitymas už knygą.
Gebės evoliucinės psichologijos teorinius modelius ir tyrimų rezultatus taikyti aiškinant individų ir grupių elgesį, suprantant gilesnius psichikos reiškinių priežastinius ryšius.	Atvejų analizė, analitinio rašto darbo rengimas.	Rašto darbas.
Gebės aiškiai ir etiškai komunikuoti apie evoliucinės psichologijos teorijas ir tyrimų rezultatus, gebės veiksmingai dirbti komandoje bei bendradarbiauti.	Diskusijos, atvejų analizė, grupinis darbas, analitinio rašto darbo rengimas.	Rašto darbas.
Gebės suprasti savo žinių ir evoliucinės psichologijos pateikiamų aiškinimų sąlyginumą, ribotumą bei reflektuoti pasaulėžiūrinius klausimus, susijusius su evoliucinės psichologijos prielaidomis.	Paskaitos (probleminis dėstymas) su vaizdinės medžiagos demonstravimu, diskusijos, atvejų analizė, analitinio rašto darbo rengimas.	Testas raštu, rašto darbas

Temos	Kontaktinio darbo valandos							Savarankiškų studijų laikas ir užduotys	
	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	**Visas kontaktinis darbas**	**Savarankiškas darbas**	**Užduotys**
1. Evoliucinės psichologijos samprata. Evoliucinės psichologijos apibrėžimas, pagrindiniai klausimai ir temos. Evoliucinės psichologijos istorinė raida. Pagrindinės evoliucinės psichologijos teorijos. Evoliucijos mechanizmai	**2**		**2**				**4**	**0**	-
2. Partnerio pasirinkimas. Baziniai partnerio pasirinkimo procesai. Moterų taikomos partnerio pasirinkimo strategijos. Vyrų taikomos partnerių pasirinkimo strategijos. Trumpalaikio partnerio pasirinkimas	**2**		**2**				**4**	**3**	2 knygos privalomos literatūros sąraše 114-125 p. studijos.
3. Agresyvus elgesys. Agresija kaip adaptacinių problemų sprendimas. Vyrų ir moterų agresyvumas. Lytinis dimorfizmas. Žmogžudystės.	**2**		**2**				**4**	**3**	1 knygos privalomos literatūros sąraše 300 – 311 p. studijos.
4. Tėvystė evoliucinės psichologijos požiūriu. Investiciją į vaikų auginimą aiškinančios teorijos. Vaikų auginimo kontekstiniai faktoriai. Tėvų – vaikų konfliktas.	**2**		**2**				**4**	**4**	1 knygos privalomos literatūros sąraše 208 - 221 p. studijos.
5. Giminystė evoliucinės psichologijos požiūriu. Visuminis prisitaikymas. Hamiltono taisyklė. Visuminio prisitaikymo hipotezę pagrindžiantys įrodymai. Šeima evoliucinės psichologijos požiūriu.	**2**		**2**				**4**	**3**	2 knygos privalomos literatūros sąraše 70 – 81 p. studijos.
6. Kooperacija. Reciprokinio altruizmo teorija. Socialinio kontrakto teorija. Brangaus signalizavimo teorija. Draugystė evoliucinės psichologijos požiūriu.	**2**		**2**				**4**	**4**	2 knygos privalomos literatūros sąraše 81-95 p. studijos.
7. Grupės evoliucinės psichologijos požiūriu. Grupės narių veiklos koordinavimas. Grupės hierarchija. Statusas. Lyderis.	**2**		**2**				**4**	**4**	1 knygos privalomos literatūros sąraše 332 – 347 p. studijos.
8. Pažintinių procesų evoliucija. Kognityvinių procesų ontogenezė. Psichikos teorija. Atmintis. Sprendimų priėmimas. Kalba. Intelektas.	**2**		**2**				**4**	**3**	1 knygos privalomos literatūros sąraše 395 – 404 p. studijos.
Ruošimasis atsiskaitymui už pasirinktą knygą								59	
Ruošimasis egzaminui								10	
Referato rengimas								10	
Iš viso:	**16**		**16**				**32**	**103**	

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai

Testas raštu	55	Sesijos metu	Testą sudarys 15-25 klausimų iš per paskaitas dėstytos ir savarankiškai studijuotos medžiagos. Klausimai gali būti tiek uždari, tiek atviri, tačiau skirtingo svorio. Skaičiuojamas bendras taškų skaičius ir, remiantis aukščiausiu surinktų taškų skaičiumi grupėje, transformuojamas į pažymį. Testas gali būti atliekamas ir VU Elektroninių studijų ir egzaminavimo centre arba naudojant Virtualią mokymosi aplinką.
Atsiskaitymas už pasirinktą knygą iš penkių galimų	20	Semestro metu	10 klausimų (atvirų ir uždarų) testas, atsakymo į vieną klausimą įvertis nuo 0 iki 1.
Rašto darbas	25	Iki egzamino	12–15 tūkst. spaudos ženklų rašto darbe pristatomos pasirinktos, seminarų metu aptartos psichologinės adaptacijos, išryškinama elgesio prisitaikomoji funkcija, reflektuojamas asmeninis santykis su tema. Seminarų lankymas privalomas. Rašto darbas vertinamas 10 balų sistema. Įvertinimo kriterijai: darbo sistemiškumas (įvado, pagrindinio dėstymo, apibendrinimo išskyrimas, informacijos šaltinių nurodymas, tinkama apimtis) (2 balai); darbo analitiškumas (rėmimasis patikimais informacijos šaltiniais, pastebėjimų apie adaptacijas ir jų funkciją pagrindimas) (4 balai); savirefleksija (gebėjimas susieti teorinę dalį su asmenine patirtimi, pateikiamų pavyzdžių konkretumas) (4 balai).

Autorius	**Leidimo metai**	**Pavadinimas**	**Periodinio leidinio Nr. ar leidinio tomas**	**Leidimo vieta ir leidykla ar internetinė nuoroda**
KNYGOS ATSISKAITYMUI (PASIRENKAMA VIENA IŠ PENKIŲ)				
1. Miller S. ir Kanazava S.	2008	*Kodėl gražiems gimsta dukterys: įvadas į evoliucijos psichologiją*		V.: Tyto alba. 244 p.
2. De Waal, F.	2020	*Paskutinis mamos apkabinimas*		V.: Kitos knygos. 406 p.
3. Morris D.	2013	*Žmonių zoologijos sodas*		V.: Vaga. 256 p.
4. Harari Y. N.	2016	*Sapiens: glausta žmonijos istorija*		V.: Kitos knygos. 412 p.
PRIVALOMOJI LITERATŪRA				
1. Buss D.	2012	*Evolutionary Psychology:The New science of the Mind.*		Boston: Pearson /Allyn and Bacon.– XVI, 456 p.
2. Hampton S.	2010	*Essential Evolutionary Psychology*.		Los Angeles et al.: SAGE, 2010. XIX, 258 p.
PAPILDOMA LITERATŪRA				
1. Geher G.	2020	*Positive evolutionary psychology : Darwin's guide to living a richer life*		New York, NY: Oxford University Press, 164 p.
2. Buss D.	2016	*Handbook of evolutionary psychology*		Hoboken, New Jersey: Wiley, 1052 p.
3. Mogilski J., Shackelford T.	2023	*The Oxford handbook of evolutionary psychology and romantic relationships*		New York: Oxford University Press, 865 p.
4. Workman L., Reader W.	2026	*Evolutionary psychology : an introductio*		Cambridge, United Kingdom; New York, NY, USA: Cambridge University Press, 492 p.